

Артър Конан Дойл
Тигърът от Сан Педро

ГЛАВА I СКОТ ЕКЪЛС

Както се вижда от моите записки, това се случи през един навъсен и ветровит ден в края на март 1892 година. Някъде около обед Холмс получи телеграма и веднага надраска отговор. Той не промълви нито дума, но явно съдържанието ѝ занимаваше съзнанието му, защото след като изпрати отговора, той застана срещу печката, замислено смучейки лулата си, като хвърляше поглед към телеграмата. Изведнъж той се извърна към мен с весели пламъчета в очите.

– Предполагам, Уотсън, че на вас мога да разчитам като на майстор на словесността – промълви той. – Какво разбирате под термина „безсмислен“?

Той поклати глава.

– Тук трябва да влизат и други понятия – трагичен, страшен, Спомнете си някои от вашите разкази, с които вие награждавахте нашето изстрадало общество, и веднага ще се съгласите колко често престъплението е било съпроводено от куп безсмислени наглед подробности. Спомнете си за „съюза на червенокосите“. Отначало историята изглеждаше безсмислена, а завърши с грабеж. А петте портокалови зърна? Веригата от несвързани, лишени от всякакъв смисъл случки ни доведе накрая до разкриването на банда убийци. Не, не, тази дума, според мен, обещава много.

– Тя ли е използвана в телеграмата? – попитах аз.

Холмс я прочете на глас.

„Току-що с мен се случи във висиш степен невероятно и до глупост безсмислено приключение. Мога ли да се посъветвам с вас?“

Скот Екълс

пощенска станция Чаринг Крос.“

– Мъж или жена?

– Мъж, разбира се. Една жена никога не би изпратила телеграма с платен отговор. Тя би дошла сама тук.

– Ще се срещнете ли с него?

– Драги Уотсън, не забелязвате ли колко всичко ми е дотегнало,

след като изпратихме в затвора полковник Каръдърс. Умът ми е като машина, която се разпада, ако не се употребява за целта, за която е създадена. Животът стана най-обикновен, вестниците – постни, романтиката и приключението изчезнаха, както изглежда, дори от света на пресъпниците. Как можете след всичко това да ме питате дали ще се заема с решаването макар и на най-простата задача? Но, ако се не лъжа, ето го и нашия клиент.

По стълбището се чуха отмерени стъпки и след минута в стаята влезе висок, здрав човек, с побелели коси и с израз на достойнство на лицето. Начинът му на живот се четеше ясно в строгите черти, както и в гордото му държание. Цялата му външност, като се започне от походката и се завърши с очилата със златни рамки, говореше, че той е консерватор, добър християнин и отличен гражданин. Но вроденото му самообладание явно беше нарушено от някакво преживяване, което бе оставило следите си в разрешените му коси, искрящи очи, зачервени бузи и бързия му възбуден говор.

– С мен се случи във висша степен странна и неприятна случка, господин Холмс – започна той. – Нито веднъж през целия ми живот не беше ми се случвало да попадна в такова положение. То е до най-голяма степен фалшиво, неестествено и оскърбително за мене. Аз съм длъжен да търся някакво обяснение.

Той пъхтеше и се задъхваше от раздразнение.

– Моля ви седнете, господин Скот Екълс – успокояващо заговори Холмс. – Мога ли най-напред да ви запитам, защо решихте да дойдете при мен?

– Виджте какво, господине, в началото ми се струваше, че тази работа не е за полицията, но като изслушате фактите, ще се съгласите, че не мога да оставя нещата така, както са. Аз решително не изпитвам никаква симпатия към съюза на частните детективи, но като чух вашето име...

– Напълно разбрах мисълта ви. Сега, второ – защо не дойдохте при мене веднага?

– Какво искате да кажете?

Холмс погледна часовника си.

– Сега е три и четвърт – каза той. – Телеграмата ви е изпратена в един. Но човек, като погледне облеклото ви, ще разбере, че вълнението ви е обхванало в мига, в който сте се събудили.

Клиентът ни приглади разошената си коса и прокара пръсти по небръснатата си брада.

– Прав сте, господин Холмс. Днес съвсем и не съм мислил за тоалета си. Бях много доволен, че успях да се измъкна от тази къща. Преди да дойда при вас, се отбих в агенцията за комисионни услуги, където ми казаха, че наемът за вилата бил плащан редовно от господин Харкин и че с Уистъриъ¹ Лодж всичко е наред.

– Е, е, господине, вие приличате на моя приятел Уотсън, който има лошия навик да започва разказа за някоя случка откъм края – със смях отбеляза Холмс. – Бъдете добър да подредите мислите си и да ни разкажете ясно и последователно какви са тези обстоятелства, които са ви накарали да излезете от къщи за съвет и помощ несресан и полуоблечен, с домашни обувки и с разкопчана жилетка.

Нашият посетител погледна объркано външността си, неотговаряща на благоприличието.

– Убеден съм, че не изглеждам както трябва, господин Холмс. Мисля, че подобна небрежност едва ли се е случвала с мене досега. Но аз ще ви разкажа цялата тази чудна случка, след което, сигурен съм, че ще ме извините с готовност.

Но разказът му беше прекъснат в самото начало. Най-напред на улицата, а после пред вратата се дочу шум и госпожица Хъдзън въведе двама души, атлетично сложени, единият от които ни беше много добре известен под името инспектор Грегсън от Скотланд Ярд. Той беше енергичен, любезен и много способен в границите на специалността си служител. След като стисна ръка на Холмс, той ни представи другия новошъл, като го назова инспектор Бейнс от Съри.

– Ние търсим него и нашето преследване е в тази посока. – И той посочи с очите си на булдог към нашия посетител. – Вие ли сте господин Джон Скот Екълс от Понхайм Хаус в графство Лий?

– Да.

– Ние ви следим цяла сутрин.

– Вие, разбира се, сте го проследили благодарение на телеграмата, която той ми изпрати – каза Холмс.

– Точно така, господин Холмс. Ние го настигнахме в пощенската станция Чаринг Крос и ето ни тук.

– Но защо ме следите? Какво ви е нужно?

– Искаме, господин Скот Екълс, да установим причините за смъртта, настъпила тази нощ, на господин Алоис Гарсия от Уистъриъ Лодж до Ишър.

---

1. Уистъриъ – глициния (бот.) – пълзящо растение с ухаещи лилавосини цветове.

Нашият клиент скочи от стола и се облещи от учудване. От изуменото му лице избяга всякаква червенина.

– Умрял? Казвате, че е умрял?

– Да, господине. Той е мъртъв.

– Но как? Случайност?...

– Убийство.

– Милостиви боже! Това е ужасно! Вие... може би вие ме подозирате...

– В джоба на убития открихме писмо, написано от вас. От съдържанието на писмото разбрахме, че сте имали намерение да прекарате минаята нощ в неговия дом.

– Да, аз наистина я прекарах там.

– Наистина ли? Вие наистина прекарахте ли нощта там?

И в ръцете на инспектора се появи неизбежният служебен бележник.

– Потърпете малко, Грегсън – каза Шерлок Холмс. – Вашите усилия са насочени към получаването на ясни и точни показания, така ли е?

– А служебният ми дълг изисква да предупредя господин Скот Екълс, че всичко, което ще ни каже, може да бъде използвано в съда против него.

– Господин, Екълс се канеше да ни разкаже всичко, малко преди да дойдете. Аз мисля, Уотсън, че на господина няма да му навреди малко разредено уиски. А след това, господине, ще ви моля да продължите разказа си пред увеличената аудитория, все едно че не сме ви прекъсвали.

Нашият гост изпи уискито и червеният цвят отново заигра по страните му. Поглеждайки боязливо бележника на инспектора, той започна чудния си разказ.

– Аз съм ерген – започна той – и като човек, който се движи в обществото, имам много приятели. Между тях е и семейството на един бивш пивовар, на име Мелвил, което живее в Албърмейл Меншън в Кенсингтън. Преди няколко седмици у тях, по време на обяд, се запознах с един млад човек – Гарсия, вероятно от испански произход. Доколкото разбрах, той поддържаше някакви връзки с испанското посолство. Говореше отлично английски, беше много любезен и възпитан и беше толкова красив, че до момента не съм виждал такава мъжка красота. По някакъв начин ние се сприятелихме. Изглежда съм му се понравил още при запознаването ни и два дена след първата среща той вече ми дойде на гости в Лий. Нашата дружба продължи, в резултат на което той ме

покани да му гостувам за няколко дни в Уистъриъ Лодж между Ишър и Оксхот. Снощи, възползвайки се от поканата, бях вече в Ишър. Той и по-рано ми говореше за своята прислуга. Имаше си верен слуга – съотечественик, който говореше отлично английски. По неговите думи, Гарсия имаше още и готвач, чудесен готвач, когото бе открил по време на пътуванията си. Помня, че той ми обърна внимание върху странния състав на прислугата си в тази къща в сърцето на Съри и аз се съгласих с него, въпреки че не знаех, че тази прислуга щеше да се окаже много по-странна, отколкото си мислех в началото. Отидох дотам с фийтон – мястото беше на две мили южно от Ишър. Къщата беше добре разположена – тя беше встрани от пътя и към нея водеше алея, която плавно завиваше и бе оградена с вечно зелени храсти. Това беше старо, готово да се събори здание, докарано до това състояние от занемареност. Когато фийтонът ми премина по обраслата с трева алея и се насочи към опръскащата с кал врата, аз се запитах дали постъпвам разумно, отивайки на гости у човек, когото така малко познавам. Домакинът ми отвори лично и ме посрещна много сърдечно. Предаде ме на един мургав слуга, меланхоличен тип, който след като ми взе багажа, ме отведе до определената за мен спалня. Вечеряхме само двамата и макар Гарсия да се мъчеше да бъде занимателен, неговите мисли сякаш бяха много надалеч, а и говорът му беше недостатъчно свързан и бърз, та едва го разбирах. От време на време тропаше с пръсти по масата, хапеше нокти и изобщо проявяваше признаци на нетърпение. Нищо в обстановката, а още по-малко присъствието на мълчаливия слуга можаха да внесат оживление в нашата вечеря. Уверявам ви, че многократно през цялата вечер аз се молех на небето да ми изпрати някакъв предлог, който би ми дал възможност да се намеря отново в Лий. Сега си спомням нещо, което би имало отношение към вашето разследване, господин инспекторе. Тогава аз и не помислих за тази случка. Малко преди да приключим вечерята, слугата предаде на домакина някаква бележка. След като я прочете, той стана още по-разсеян. Пушеше цигара след цигара и изостави всякакъв опит да поддържа разговора, като се задълбочи в мислите си. Останах много доволен, когато към 11 часа получих възможността да отида да спя. Малко след като бях изгасил светлината, Гарсия потропа на вратата и ме попита не съм ли звънял. Казах му, че не съм. След като се извини за безпокойството, той ми поясни, че вече било един часът след полунощ. След това съм заспал и смея да ви уверя, спал съм отлично цялата нощ. Сега вече приближавам към най-интересната част от моя разказ. Събудих се при пълна дневна светлина. Бях помолил да ме събудят в осем

часа и останах учуден от това невнимание. Скочих от леглото и позвних за слугата, но напразно. Няколко пъти звънях, но със същия успех. Помислих си, че звънецът е повреден. Навлякох дрехите си и доста раздразнен се спуснах по стълбите, за да поръчам да ми донесат гореща вода. Представете си моето учудване, когато констатирах, че в къщата няма жива душа. Отидох в преддверието и извиках колкото ми глас държи. Отговор не последва. Започнах да тичам от стая в стая. Домакинят ми беше показал своята стая. Почуках на вратата. Никой не ми отговори. Натиснах дръжката на вратата. Стаята беше празна, леглото непобутнато. Всички бяха излезли. Чужденецът домакин, чужденецът слуга, чужденецът готвач – всички бяха изчезнали през нощта. Такъв беше финалът на моето гостуване в Уистъриъ Лодж.

Шерлок Холмс потриваше ръце, подсмиваше се рязко, като прибавяше този случай към своята сбирка от странни и невероятни истории.

– Вашето приключение, драги господине, решително е единствено по рода си – отбеляза той. – Ще ми позволите ли да ви попитам какво предприехте по-нататък?

– Бях страшно ядосан. Първата ми мисъл беше, че съм станал жертва на глупава шега. Прибрах си нещата в пътната чанта, затръшнах вратата и тръгнах пеша към Ишър. Обърнах се към фирмата „Алн & брадърс“, занимаваща се с недвижими имоти, и разбрах, че вилата е дадена под наем именно от тях. Помислих си по този повод, че цялата случка едва ли е някаква глупост, насочена против мен, и че същността на въпроса стои на плоскостта на плащането на наема. Тъй като сега е края на март, тъкмо е време за плащането на наема за първата четвърт от годината. Изоставих незабавно това предположение, тъй като представителят на фирмата ме увери, че наемът е предплатен. Веднага отидох в града направо в испанското посолство. Личност с името Гарсия не им беше известна. Отправих се у Мелвил, у когото се бяхме запознали с чужденеца. Оказа се, че той знае за него не повече от мене. Накрая, след като получих телеграфен отговор на моето запитване до вас, дойдох тук, защото зная, че само вие можете да дадете отговор и съвет в трудните житейски лабиринти. Но сега, господин инспекторе, от вашите думи разбрах, че вие бихте могли да продължите моя разказ и че се е случило нещо много трагично. Искам да ви уверя, че всяка казана от мен дума е чиста истина и че не зная нищо повече за съдбата на този човек. Освен това ще прибавя, че моето искрено желание е да помогна по всякакъв начин на закона.

– Вярвам ви, господин Скот Екълс, вярвам ви – каза инспектор

Грегсън. – Но аз съм длъжен да удостоверя, че всяка ваша дума съвпада с отбелязаните от нас факти. Вие например ни разказахте за бележката, подадена по време на вечерята. Не успяхте ли да забележите какво стана с нея?

– Разбира се, че забелязах. Той я хвърли в огъня.

– Какво ще кажете за това, господин Бейнс?

ГЛАВА II ИНСПЕКТОР БЕЙНС

Провинциалният детектив беше висок човек с червендалесто месесто лице, грубите черти на което се смекчаваха от необикновено изразителните очи, скрити от тежко надиплените клепки и скули. Той се усмихна и извади от джоба си къс избеляла хартия.

– Печката е имала решетка и тя е задържала хартията. Аз успях да намеря този пощаден от огъня край на бележката.

Холмс одобрително се усмихна.

– Навярно сте разгледали всичко много внимателно, шом сте успели да намерите това парче хартия.

– Да, господин Холмс. Това е станало привичка в мен. Може ли да се прочете, господин Грегсън?

Лондончанинът кимна с глава.

– Бележката е написана на проста осъчна хартия без водни знаци. Размер – четвърт лист. Била е срязана на две, а с помощта на остри ножици – сгъната три пъти и запечатана с червен восък, сложен набързо и натиснат с някакъв плосък, овален предмет. Адресирана е до господин Гарсия, Уистъриъ Лодж. Съдържание: *„Нашите собствени цветове – зелен и бял; зеленият е открит, белият – закрит. Главното стълбище, първият коридор, седмото отъясно, зеленият плат. Да помага Бог. Д.“* Почеркът е женски, написано е с остро стоманено перо, но адресът е изписан или с друго перо, или от друго лице. Почеркът на адреса е по-широк, както можете сами да се уверите.

– Много любопитна бележка – произнесе Холмс, като я разглеждаше. – Длъжен съм да ви поздравя, господин Бейнс, за подобно отношение към подробностите. Към вашите обяснения може да се прибави съвсем малко. Овалният печат без съмнение не е нищо друго, а кръгло копче – какво друго би могло да има овална форма. Ножиците са били ножици за нокти. Колкото и да са къси двете парчета, вие лесно ще различите и в двете, че краищата са изрязани по един и същи начин – леко закривени.

Провинциалният детектив се засмя.

– Аз си мислех, че съм измъкнал всичко, което може да се измъкне от тази бележка, но сега разбрах, че нещичко съм пропуснал – отбеляза той. – Трябва да ви призная, че от съдържанието не стигам до никакво

заклучение, освен че е било необходимо да се съобщи нещо и че както навсякъде, и тук е замесена жена.

По време на разговора господин Скот Екълс се въртеше на стола си нетърпеливо.

– Доволен съм, че сте намерили бележката, защото това само потвърждава моя разказ – каза той. – Но иде се осмеля да забележа, че още не съм чул какво се е случило с Гарсия и къде се е дянала прислугата.

– Колкото до Гарсия – каза Грегън, – отговорът е лесен. Той беше открит заранта мъртъв около Оксхот, на около миля от вилата. Главата му беше смазана с тежки удари от лопати или някакъв подобен инструмент, който още с първия удар му е пръснал черепа. Местността е доста уединена. На четвърт миля наоколо няма никаква постройка. Очевидно е бил нападен и ударен отзад и след като е паднал, убиецът е продължил да нанася тежки удари и след настъпването на смъртта. Нападението е било бясно. За съжаление около тялото липсват каквито и да са следи, които да ни насочат към личността на убиеца.

– Може би грабеж?

– Не, няма опит за грабеж.

– Събитието е скръбно и ужасно и ме разтърсва из основи – каза господин Екълс. – Аз нямах никакви връзки с моя домакин, който преди трагичния си край се е отправил към някаква нощна експедиция. Но кажете ми, моля, с какво аз съм замесен в тази история?

– Много просто, господине – каза инспектор Бейнс. – Единственият документ, намерен при покойния, е вашето писмо до него, с което го уведомявате, че ще прекарате нощта в дома му – нощта, в която той намира смъртта си. От плика ние узнахме името и адреса на убития. Ние отидохме в къщата след девет часа сутринта и не намерихме нито вас, нито който и да било. Аз телеграфирах на господин Грегън да ви проследи в Лондон, а самият аз се захех да обследвам Уистъриъ Лодж. След това пристигнах в Лондон, срещнах се с инспектор Грегън и дойдохме заедно тук.

– Аз предлагам – ставайки, каза Грегън – да оформим всичко според закона. Вие ще дойдете с нас в полицията, господин Екълс, и ще дадете писмени показания.

– О, разбира се. Но, моля ви, господин Холмс, не жалете нито труд, нито средства, за да узнаете истината.

Приятелят ми се обърна към инспектор Бейнс.

– Предполагам, че не ще имате нищо против моето участие и съдействие в тази работа, инспекторе?

– Това ще бъде голяма чест за мен, господин Холмс.

– Вие се оказахте много ловък и деен, като се има предвид всичко, което до момента сте постигнали. Но нямате ли никаква нишка по въпроса, в колко часа е настъпила смъртта?

– Не по-късно от един след полунощ. Около това време валеше дъжд, а убийството е извършено преди дъжда.

– Но това е съвсем невъзможно, господин Бейнс – извика нашият клиент. – Не е възможно да съм се излъгал в гласа му. Готов съм да се закълна, че точно по това време именно той говореше с мен.

– Забележително, но не е невъзможно – промълви Холмс с усмивка.

– А вие виждате ли някаква следа? – запита Грегсън.

– При наличието на тази подробност нещата стават не така сложни, но се откриват нови интересни насоки. Необходими ми са още някои факти, за да имам определено мнение. Господин Бейнс, кажете, не открихте ли все пак нещо друго интересно в къщата, освен бележката?

Детективът погледна някак странно моя другар.

– Да, имаше едно-две интересни неща – каза той. – Може би след като свърша работата си в управлението, ще се съгласите да излезем заедно, за да ми кажете мнението си за тях.

– На вашите услуги съм – каза Холмс, като натисна копчето на звънеца. – Изпратете тези господа, госпожице Хъдзън, а също така изпратете момчето да подаде тази телеграма с платен отговор.

След като ни напуснаха посетителите, ние седяхме известно време мълчаливи. Холмс, спуснал клепки над острите си очи, пушеше ожесточено. Беше издал главата си напред в това стремително състояние, тъй характерно за него.

– Е, Уотсън – се обърна внезапно към мен. – Какво мислите вие по този въпрос?

– Нямам никаква представа.

– А престъплението?

– Като се вземе под внимание изчезването на слугите на убития, може да се предположи, че те имат някакво участие в престъплението и затова са избягали от правосъдието.

– Това, разбира се, е напълно възможно. Но съгласете се, че е странно слугите да реализират заговора против господаря си точно тази нощ, когато вкъщи е имало гост. Те са могли да сторят това през всеки друг ден от седмицата.

– Но тогава защо са избягали?

– Наистина, защо са избягали. Този факт е много важен. Друго

важно нещо е разказът на господин Скот Екълс, как да изтълкуваме всички факти едновременно? Ако това тълкуване не противоречи на бележката със забележителните изрази, тогава то би могло да служи за временна хипотеза. И ако всички нови факти, които ще узнаем, напълно съвпадат с това тълкуване, нашата хипотеза ще се слее напълно с истината.

– Но каква е вашата хипотеза?

Холмс се облегна в креслото и затвори очи наполовина.

– Трябва да се съгласите, драги Уотсън, че мисълта за шега е съвсем недопустима. Бъдещите събития са били много по-сериозни от една шега (както показва случилото се) и тази покана до господин Скот Екълс в Уистъриъ Лодж има някаква връзка с тези събития.

– Възможна ли е някаква връзка?

– Да разделим историята на части. В тази чудновата дружба между младия испанец и Екълс има нещо неестествено. Гарсия поставя нейното начало. Той е посетил господин Екълс още на другия ден и е поддържал дружбата си с него, като завършва с поканата си да му гостува в Ишър. Какво му е било нужно от Екълс? За какво би могъл да му послужи Екълс? Аз не виждам в него като личност нищо особено. Той не е и съвсем интелигентен. С една дума, той съвсем не е това, което би могло да бъде търсено от притежавания жив ум представител на латинската раса. Защо именно той е бил избран от Гарсия измежду всички останали познати като най-подходящ за неговите цели? Какви качества притежава той пред останалите? Аз мисля, че той ги има. Той представлява чист тип британски джентълмен, който като свидетел би направил най-добро впечатление на всеки друг англичанин. Вие се уверихте сам, че нито единият, нито другият инспектор, след като изслушаха неговия разказ, колкото и странен да беше той, не го подложиха на по-подробен разпит.

– Но за какво би могъл да свидетелствува той?

– За нищо при този обрат на нещата и за всичко, ако работите се бяха развили в друга посока.

– Аз разбирам, че той би могъл да докаже нечие алиби.

– Така е, драги Уотсън. Той би могъл да докаже нечие алиби. Да предположим за по-просто, че прислугата има някакво отношение към убийството. Нападението, каквото и да е било то, е трябвало да се осъществи до един часа през нощта. Много е възможно чрез някаква игра с часовника те да са накарали Скот Екълс да си легне по-късно отколкото е било: но във всеки случай най-вярно е това – когато Гарсия е казал на Екълс, че часът е вече един, всъщност не е било повече от дванадесет.

Ако Гарсия е имал възможност да свърши намисленото до един часа и би се прибрал по това време вкъщи, в лицето на Екълс той би имал най-непоклонимото алиби срещу всякакво обвинение. Гарсия винаги би имал в резерв този англичанин с безупречно име, готов да се закълне пред всеки съд, че обвиняемият е бил вкъщи до един часа. С това испанецът се е осигурявал срещу най-лошото.

– Да, разбирам. Но защо са изчезнали останалите?

– Не разполагаме още с всички факти, но не мисля, че този въпрос ще ни сблъска с непреодолими трудности.

– А бележката?

– Какво беше написано там? „*Нашите собствени цветове – зелен и бял.*“ Като че ли се касае до надбягвания. „*Зеленият е открит, белият – закрит.*“ Явно това е някакъв сигнал. „*Главното стълбище, първият коридор, седмото отъясно, зелен плат.*“ Очевидно среща. В края на краищата може би се намираме пред някаква история с ревнив мъж. Ясно е, че поканата е била опасна. В противен случай тя не би писала „*Да помага Бог. Д.*“ Ето тази буква би могла да ни послужи за следа.

– Гарсия беше испанец. Предполагам, че „Д“ е поставено вместо Долорес – едно много разпространено испанско женско име.

– Добре, Уотсън, много добре. Но това е съвсем недопустимо. Испанка би писала на испанец на испански. Очевидно авторът на писмото е от английски произход. Но сега ние трябва да запазим мълчание, докато не се върне този знаменит инспектор. През това време ще имаме възможност да благодарим на съдбата, че ни спаси от непоносимата скука, изпращайки ни този случай.

Отговорът на телеграмата на Холмс пристигна, преди нашият инспектор да се върне от Съри. Холмс я прочете и бе готов да я прибере в бележника си, когато забеляза моето очакващо лице. Той ми я прехвърли със смях.

– Преминаваме към висшите обществени кръгове – каза той.

Телеграмата съдържаеше списък от имена и адреси: лорд Харингтън, Дингъл; господин Жорж Фолио, Оксхот тауърс; господин Хейнс, Перди Плейс; господин Хендерсън, Хай Гейбъл; почитаемия Джозуа Стоун, Уолслин.

– Това е напълно ясен способ, за да ограничим полето на нашите действия – каза Холмс. – Несъмнено Бейнс с неговия аналитичен ум е направил някакъв подобен план.

– Не ви разбирам добре.

– Вижте, драги приятелю. Ние вече дойдохме до заключението, че

бележката, получена по време на вечерята, е известявала Гарсия или за някаква сделка, или за среща. Ако прекият смисъл на бележката е верен, той би трябвало да попадне в някаква несъмнено голяма къща с главно стълбище и да търси седмата врата в първия коридор. Вярно е също така, че тази къща не трябва да се намира по-далеч от една-две мили от Оксхот, защото Гарсия е вървял именно в тази посока и, съпоставено с фактите, той е трябвало, за да си осигури алиби, да се прибере в Уистъриъ Лодж преди един часа. Числото на големите сгради в Оксхот е ограничено, а телеграмата си аз отправих до същата фирма, която е използвал Екълс. Тази телеграма е отговорът. И оттук ще разплитаме кълбото по посока на някои от тези големи къщи.

Към шест вечерта бяхме вече в хубавото градче Ишър, графство Съри, заедно с инспектор Бейнс.

Бяхме си взели долни дрехи и намерихме отлично място за нощуване в Уул. Незабавно се упътихме с инспектора да изследваме Уистъриъ Лодж. Вечерта беше мартенска – тъмна и студена; в лицето ни шибаше вятър и дъжд. Времето напълно отговаряше на дивия характер на местността, през която минаваше пътят ни, и на скръбния повод, който ни доведе тук.

След няколко мили тъжно пътуване достигнахме до висока дървена врата, която закриваше мрачната дъбова алея. Извита и засенчена, тя водеше към ниска и тъмна постройка, която се чернееше с намръщените си стени на фона на сивото небе. Прозорецът вляво от вратата светеше.

– Там има полицай – посочи Бейнс. – Ще почукам на прозореца.

Той мина през тревата по полянката и почука на стъклото. През замъгленото прозорче видяхме, че човекът, който седеше пред огъня, скочи, извика нещо и тръгна към вратата. След минута той се появи бледен, със свещ в треперещата си ръка. Това беше полицаят.

– Каква е тази работа, Уолтърс? – попита рязко Бейнс.

– Много съм доволен, че дойдохте, господин инспекторе. Вечерта минава страшно дълго, а моите нерви, изглежда, излъгаха очакванията ми.

– Нерви ли, Уолтърс? Аз мисля, че те не съществуват във вас.

– Господин инспекторе, всичко това е от тази уединена къща и от онази вещ в кухнята. Освен това, когато почукахте на прозореца, аз помислих, че той се появява отново.

– Кой е този „той“?

– Дяволът, господине. Доколкото разбирам, той ми се появи на прозореца.

– Кой се е показал и кога?

– Преди около два часа аз седях на стола и четях. Случайно вдигнах очи от книгата и в долния край на прозореца видях лице, което гледаше в мен. Какво лице, господине! Дълго ще го помня! Сигурно ще ми се явява и насън!

– Уолтърс, ето ти думи, недостойни за полицаи.

– Зная, господине, зная. Не отричам, че се изплаших. Лицето не беше нито черно, нито бяло, нито някакъв друг цвят от известните ми цветове. Нещо странно – като катран, смесен с мляко. А погледът му – тези грамадни изпъкнали очи, и редицата бели зъби като у голямо животно! Казвам ви, господин инспекторе, не можех пръста си мръдна, дъхът ми спря, докато лицето не изчезна от прозореца. Тогава изтичах навън, разгледах храстите, но там, слава богу, нямаше никой.

– Благодарете, че ви се доверявам, Уолтърс. Иначе това „слава богу“ в устата на полицаи, задето не му се е удало да го залови, изглежда доста странно. Надявам се, че разказаното от вас не е плод на нерви и халюцинации.

– Това лесно може да се провери – каза Холмс. – Запалете фенера си. Да – продължи той. – Обувки номер дванадесет, бих казал. Ако в съотношението между ръста на тялото и номера на обувките има зависимост, то ние си имаме работа с гигант – след като разгледа тревата, каза моят другар.

– Какво е станало с него?

– По всичко личи, че той се е впуснал през храстите към пътя.

– Отлично – каза инспекторът. – Който и да е бил той, какъвто и да е бил, той вече си е отишъл. Но ние имаме тук нещо, на което дължим внимание. Ако не възразявате, господин Холмс, бих искал да разгледаме къщата.

Голямото количество спални и гостни не представляваха интерес. Очевидно беше, че в тях малко се е влизало и целият интериор беше останал такъв, както го бяха взели под наем. Бяха останали много и различни дрехи с емблемата „Марк & Ко“, Хай Холбърн. Обадих се незабавно по телефона, но Марк знаеше за своя клиент само, че е бил редовен платец и нищо повече. Имаше и други дреболии – няколко лули, пет-шест романа, два от които на испански, старинен револвер и китара. Това бяха нещата на убития.

– Тук няма нищо – казваше Бейнс, като минаваше от стая в стая със свещ в ръката. – А сега, господин Холмс, мога ли да ви обърна внимание на кухнята?

Тя беше тъмна и висока стая в задната част на къщата. В единия ъгъл имаше легло със сламеник, вероятно на него спеше готвачът. Масата беше затрупана с остатъци от ястия и неизмити съдове, вероятно от снощната вечеря.

– Погледнете тук – каза Бейнс, като вдигна високо свещта. – Какво ще кажете за това?

Това беше странен предмет, облеган на бюфета. Беше раздърпан и измачкан и поради това не би могло да се определи какво е представлявал преди това. Имаше черен цвят, изработката беше от кожа, приличаше на човек или по-скоро на джудже. Отначало ми се стори като мумия на негърче, а после – на изсушена маймуна. В края на краищата не можах да реша в себе си – човек ли е, или животно.

– Много интересно наистина – каза Холмс, като разглеждаше тази развалина. – Има ли друго нещо?

Бейнс доближи готварската маса и пак повдигна свещта. Масата беше претрупана с парчета месо от някаква голяма бяла птица, разкъсана на части заедно с перушината и костите. Холмс посочи с пръст гребена на откъснатата глава.

– Бял петел – каза той. – Наистина любопитен случай. Много интересно.

Но Бейнс пазеше изненадата за най-последно. Изпод масата той измъкна цинкова кофа, в която имаше кръв. После взе от масата чиния с дребни обгорели кости.

– Нещо е било убито, а после изгорено. Всичко това го извадихме от печката. Показахме костите на доктора. Той ни увери, че костите не са човешки.

Холмс се усмихна и потри ръце.

– Поздравявам ви, инспекторе, за рядката работа. Вашите способности, без да ми се обиждате, са твърде високи за провинцията.

Малките очи на инспектора блеснаха от удоволствие.

– Вие сте прав, господин Холмс. Ние изгниваме тук, в провинцията. Случай като този дава възможност да се прояви човек и аз няма да го изпусна. Какво мислите за костите?

– Теленце или козленце – бих предположил.

– А петелът?

– Странно, господин Бейнс, много странна работа, единствена по рода си.

– Да, господине. В тази къща сигурно са живели странни хора със странни навици. Един от тях е умрял. Дали е бил убит от другите? Ако

са го убили, ние ще ги заловим, защото всички изходи са под наблюдение. Но моята собствена хипотеза е от съвсем друго естество.

– Значи, вие имате някаква теория?

– И аз ще я разработвам сам, господин Холмс. Вие вече сте си създали име, а аз трябва още да се мъча, за да постигна нещо. И аз бих бил страшно доволен да кажа накрая, че съм решил задачата без ваша помощ. Холмс добродушно се засмя.

– Добре, господин инспекторе – каза той, – следвайте вашия собствен метод, а аз ще следвам моя. Всичко, което науча, можете да ползвате в случай, че се обърнете към мен. Аз мисля, че се запознах с всичко тук, а също така ми се струва, че ще ми бъде по-полезно да прекарам времето си на друго място. Желая ви успех. Довиждане!

По множество дребни признаци, които биха били пропуснати от всеки друг, аз, който толкова добре го познавах, разбрах, че Холмс е попаднал на нова следа. За случайния наблюдател той би изглеждал само невъзмутим и сравнително спокоен. Но в уголемените му пламнали очи, в отсечените му движения аз виждах друго – началото на играта. По стар навик той не ми казваше нищо, а и аз нищо не го питах. Достатъчно ми беше, че участвах в неговите търсения – защо е необходимо да безпокоя напрегнатия му ум с ненужните си въпроси. Всичко трябваше да дойде, когато му е времето.

Изглежда, моето очакване беше напразно. Дните минаваха, но приятелят ми не предприемаше никаква стъпка. Една сутрин той прекара в града и аз случайно узнах, че беше ходил в Британския музей. Извън това той прекарваше дните си в дълги самотни разходки или в разговори с безделниците, с които се беше сприятелил напоследък.

– Убеден съм, Уотсън, че и за вас е необходимо да прекарате една седмица на село – каза той веднъж. – Колко е приятно – говореше той – да се разхождаш по първата зеленинка, а пък ако вземеш със себе си мрежата, хербария и определителя на растенията, ще излезе и полезно. – Самият той рядко събираше растения.

При една от тези разходки ние срещнахме Бейнс. Пълното му червено лице разцъфна в усмивка, а очите му блестяха, когато той поздрави другаря ми. За разследването той говори малко, но от думите му личеше, че не е недоволен от хода на работата. Трябва да призная, че една сутрин, отваряйки вестника, открих следното заглавие, напечатано с едър шрифт: *Тайната на Оксхот разбулена. Задържането на предполагаемия злодей.*

Холмс подскочи като ужилен, когато му прочетох заглавието.

– Нима Бейнс го е заловил? – извика той.

– Очевидно – казах аз и започнах да му чета съобщението: „В Ишър и околността голяма сензация направи съобщението, че късно снощи е извършен арест, който има връзка с Оксхотското убийство. Трябва да припомним, че господин Гарсия от Уистъриъ Лодж бе намерен убит близо до Оксхот Комън със следи от страшни удари по тялото и че същата нощ изчезнаха готвачът и слугата му, което, изглежда, доказва тяхното участие в престъплението. Предполагаше се, че загиналият джентълмен е имал у себе си някакви ценности, които са послужили за мотив на престъплението. Инспектор Бейнс е имал доста сериозни причини да мисли, че въпросните извършители са избягали и се укриват в предварително подготвено убежище, недалеч от къщата. Ясно бе, че рано или късно те ще бъдат проследени, защото съдейки от разказите на неколцина работници, които са успели да видят готвача през прозореца, той е имал запомняща се външност. Той е мулат и лицето му носи типичните следи на негърския произход. Този човек е видян и след престъплението – той е бил видян от полицая Уолтърс край Уистъриъ Лодж. Явно, като не е успял да проникне в къщата, инспектор Бейнс правилно е разсъдил, че черният ще се върне за това, заради което е искал да проникне вътре. В храстите са били поставени засади. Късно през нощта, след жестока борба, при която полицаят Доунинг е бил силно ухапан по ръката, мулатът е бил заловен. Очакваме, че след предаването му на властите заловеният ще направи важни разкрития.“

– Повярвайте ми, Уотсън, ние трябва да се видим с Бейнс – каза Холмс, взимайки шапката си. – Ще успеем да го намерим, преди да е излязъл.

Спуснахме се по улицата и както се надявахме, заварихме Бейнс да излиза от жилището си.

– Прегледахте ли вестника, господин Холмс? – запита инспекторът, като ни предлагаше един брой.

– Да, Бейнс, заради това идваме. Моля, не считайте това за дързост, ако река другарски да ви предпазя.

– Да ме предпазите ли, господин Холмс?

– Аз проучих доста добре всичко и съм убеден, че не сте на прав път. Не се предверявайте на себе си.

– Много сте любезен, господин Холмс!

– Уверявам ви, съветът ми е само във ваша полза.

Стори ми се, че над едно от острите очи на господин Бейнс трепна

нещо като намигване.

– Нали се уговорихме всеки да работи по своя метод, господин Холмс? Аз мисля да изпълнявам уговорката.

– О, чудесно – каза другарят ми, – извинете ме за настойчивостта!

– Нищо, господине. Аз несъмнено вярвам в добрите ви намерения. Но всеки си има система. Вие имате своя, а аз си имам моя. Да не говорим повече за това. Винаги ще бъда готов да ви съобщавам новините от моя страна. Този момък е силен като бик и храбър като дявол. Едва не отхапа пръста на Доунинг, докато се бореха. Знае само две-три английски думи и не можахме да изтръгнем нищо от него, освен ръмжене.

– Вие мислите ли, че имате явни доказателства за неговата виновност?

– Не съм казал това, господин Холмс, не съм казал това. Но всеки от нас си има свой мъничък метод. Вие, господин Холмс, ще приложите своя, а аз – моя. Нали така се условихме?

Холмс вдигна рамене, когато се сбогувахме с инспектора.

– Какво да го правиш, като сам се блъска в пропастта. Какво пък, всеки ще опита своя метод, както казва той. Ще видим какво ще излезе от това, въпреки че у него има нещо, което аз не разбирам.

ГЛАВА III

ХОЛМС ПРЕДЛАГА ХИПОТЕЗА

– Седнете тук, Уотсън – каза Холмс, когато се завърнахме в нашата стая в Уул. – Искам да ви запозная с положението на нещата, защото до-вечера вероятно ще ми бъде нужна вашата помощ. Позволете ми да ви изложа последователността на събитията, доколкото можах да ги проследя. Колкото и проста да е историята в главните си черти, толкова тя се затруднява от един арест. Разбира се, има много празни места, които допълнително ще запълваме. Ще се върнем на бележката, която е била предадена на Гарсия вечерта, преди смъртта му. Можем да отхвърлим настрана версията на Бейнс, че тук е замесена прислугата. За доказателство може да послужи обстоятелството, че именно Гарсия е предизвикал посещението на Скот Екълс, с единствената цел да има алиби. Следователно Гарсия е замислил за през нощта нещо престъпно и то е довело до гибелта му. Казвам престъпно, защото алиби е необходимо само при извършването на престъпни действия. Мисля, че животът на Гарсия е бил отнет от лицето, срещу което са били насочени престъпните действия. Доколкото разбирам от тези неща, това е единствено правилната версия. Сега бих могъл да обясня и причината за изчезването на прислугата. Според мен те също са били съучастници в замисленото от Гарсия престъпление. Ако то би било реализирано, Гарсия би се върнал, всякакви подозрения биха отпаднали чрез показанията на Екълс и това би било отлично. Но замисълът е бил опасен и щом Гарсия не се е върнал вкъщи в определения час, това е значело, че сам той е убит. Било е уговорено, според мен, ако той не се върне, прислугата да се скрие на предварително определено място, за да се избягнат евентуалните разпити, след което да се възобнови изпълнението на замисленото престъпление. По мое мнение, тази теория обяснява всички факти.

Постепенно тази загадъчна история започна да ми се изяснява. Само се учудвах, че преди това не бях и помислил за подобно обяснение на нещата.

– Но защо се е върнал един от слугите?

– Лесно може да се допусне, че в бързината при бягството е било забравено нещо ценно или трудно преносимо. Това не обяснява ли неговата настойчивост?

– А по-нататък какво е станало?

– Сега идваме до записката, получена от Гарсия по време на вечерята. Тя ни насочва към съучастника от другата страна. Къде би могла да бъде тази друга страна? Аз вече ви доказах, че тя би трябвало да се намира в някаква голяма къща, а числото на големите къщи тук е ограничено. Първите дни от моя престой на село аз посветих на дълги разходки, при които извън ботаническите занимания аз се запознавах с всички големи къщи в околността и с живота на техните обитатели. Вниманието ми остана насочено към една-единствена къща. Това е известната ти вила Хай Гейбъл, отстояща на една миля от Оксхот и на половин миля от мястото на трагичната случка. Останалите вили принадлежат на почтени и прозаични хора, в чийто живот няма и следа от романтика. Но господин Хендерсън от Хай Гейбъл е във всяко отношение любопитна личност, на която не е чужда любовта към приключенията. Поради това аз концентрирах вниманието си върху него и върху обитателите на неговата къща. Чудновати хора са това, Уотсън, а самият той ми се стори най-чудноватият. Под благовиден предлог успях да се срещна с него и ми се стори, че в неговите тъмни, дълбоки очи прочетох, че той отлично разбира каква е моята действителна професия. Той е петдесетгодишен, все още твърде здрав и енергичен, и въпреки стоманеносивите коси и пергаментово лице, походката му е решителна, има държание на цар, с една дума – смел човек с луд характер. Или е чужденец, или е живял дълго в тропиците, защото е слаб, жълт и сух, но иначе пъргав като струна. Неговият приятел и секретар господин Люка вероятно е чужденец – кожата му има шоколадов цвят. Това е много ловък човек, притежаващ особена отровна мекост на речта. Виждате ли, Уотсън, аз имам вече двама чужденци – единият в Уистъриъ Лодж, другият – в Хай Гейбъл, и като че ли с тях местата вече почват да се запълват. Хендерсън и Люка, свързани с тясна дружба, са главните, но не и единствените действувачи лица в къщата. Там има и друго лице, което за нашите нужди ще се окаже още по-забележително. Хендерсън има две момиченца на единадесет и тринадесет години. Гувернантката им се казва госпожа Бърнет, англичанка, на около четиридесет години. Също така има лакей, ползуващ се с голямо доверие. Тази малка група образува своего рода семейство. Те винаги се движат заедно, а трябва да знаеш, че Хендерсън е голям любител на пътуванията и почти не стои на едно място. Той се е завърнал тук, в Хай Гейбъл, след дълго отсъствие в чужбина, само преди две-три седмици. Мога да допълня разказа си с това, че той е страшно богат и може без затруднение да удовлетворява всичките си желания. Останалите в къщата са лакеи, прислужници, икономи –

изобщо група от хора, образуващи обикновения състав от прислуга, достойна за една богата английска вила. Всичко това аз узнах къде от хорски приказки, къде от собствени наблюдения. Най-доброто средство да научиш нещо за даден господар е да завържеш познанство с някой изпъден слуга. Случи ми се да намеря такъв един. И макар да казвам „случи ми се“, нямаше да ми се удаде, ако аз сам не бях си потърсил такова лице. Както казва Бейнс, всеки си има своя система. Та моята система ме научи да намеря Джон Уолтърс – предишен градинар в Хай Гейбъл, изгонен от господаря си при изблик на гняв. Той дружи с останалата прислуга, която ненавижда господаря си. По този начин аз намерих ключа към тайните на тази къща. Интересни хора, Уотсън! Не твърдя, че съм разбрал всичко в цялата му пълнота, но все пак това са много странни хора. Домът е разделен на две крила – господарско и за прислугата. Между тези крила няма никаква връзка. Няма връзка и между прислуга и господари, ако не се смята собственият камердинер на Хендерсън, който сервира на трапезата. Всичко, каквото е необходимо, се носи до една определена врата, която служи за съобщение с външния свят. Гувернантката с децата много рядко се появява навън – обикновено се разхождат в градината. Хендерсън никога не ходи сам – тъмният секретар е неговата втора сянка. Прислугата твърди, че господарят им е разтревожен от нещо. „Продад е душата си на дявола за пари – твърди Джон Уолтърс – и сега чака да се яви кредиторът, за да си вземе своето.“ Откъде идват и какви са – никой не знае. Страшно груби са с хората. Хендерсън два пъти се е спущал срещу прислугата с бич за кучета и само големите парични откупи са го спасявали от съдебно преследване. Сега, Уотсън, нека се опитам да си обясня нещата, като вземем предвид всичко, което ти разказах за тази къща. Да допуснем, че бележката е канела Гарсия да участва в нещо и че тя – бележката, е идвала именно от тази къща. Кой ли би могъл да я напише? Очевидно някой от „крепостта“. Кой, освен госпожа Бърнет, гувернантката? Всичките ми разсъждения водят към това заключение. За всеки случай, нека приемем това като хипотеза. Да видим към какво ще ни насочи тя. Мога само да прибавя, че възрастта и характерът на гувернантката изключват моето първоначално предположение – тук да има замесена любов. Ако Бърнет е авторката на бележката, очевидно е, че тя е другар и съучастник на Гарсия. Какво би направила тя, узнавайки за неговата смърт? Ако той е загинал, извършвайки някаква мръсна работа – това сигурно би я заставило да мълчи. Но в дълбочината на мислите си тя би трябвало да изпитва дълбока ненавист към убийците на Гарсия и би трябвало, според възможностите

си, да помага Гарсия да бъде отмъстен. Аз исках да я видя. Това беше първият ми подтик. Но ето, че се срещнах с нещо необяснимо. Никой не е виждал госпожа Бърнет от нощта на убийството. От този момент, тя е изчезнала безследно. Жива ли е, затворена под ключ, или е споделила участта на своя другар – това ние не знаем, но това е моментът, който ние трябва да си изясним. Сигурно оценявате цялата трудност на положението, Уотсън. Ние няма за какво да се хванем. Цялата ни система от разсъждения може да се стори на съда чиста фантазия. От друга страна, членовете на това „семейство“ могат да не се показват извън къщата със седмици. И все пак животът на тази жена е заплашен в момента от голяма опасност. Всичко, каквото мога да направя, е да държа къщата под наблюдение с помощта на моя агент – Уолтърс. Но така не можем да продължаваме. Ако утре не може да бъде направено нещо на законно основание, ще трябва да рискуваме.

– Какво искате да кажете?

– Аз зная къде е стаята ѝ. Можем да се вмъкнем в нея през покрива на едно от служебните здания. Аз бих ви предложил да дойдете сега през нощта заедно с мен, за да опитаме да разгадаем тайната.

Тази перспектива, трябва да призная, не беше от приятните. Този стар дом с атмосферата на убийството, населен с неговите жестоки обитатели, фалшът на положението, в което бихме попаднали, ако ни разкрият като нарушители на закона – всичко това до голяма степен охлаждаше огъня ми. Но в хладните разсъждения на Холмс винаги имаше нещо, което ме възпираше да го убеждавам да изостави намисленото приключение. Беше ми ясно, че само по този начин може да бъде разрешена загадката. Аз мълчаливо му стиснах ръката и въпросът бе решен.

Но не ни било съдено да завършим предназначаното по намисления начин. Към пет часа в стаята ни влетя един възбуден селянин.

– Те заминаха, господин Холмс! Качиха се на последния влак! Госпожата успя да им се изплъзне и аз я доведох тук с файтона!

– Отлично, Уолтърс! – извика Холмс, скачайки на крака. – Уотсън, белите полета се запълват!

Във файтона седеше една жена, почти безчувствена от преживения нервен люк. Лицето ѝ носеше следи от скорошна драма. Главата ѝ беше отпусната на гърдите, но когато ни погледна с помътен поглед, забелязах, че зениците ѝ се разшириха и потъмняха. Била е упоена с морфин.

– Аз се навъртах около вратата, както ми поръчахте, господин Холмс – разказваше градинарят. – Когато оттам излезе колата, аз я последвах до гарата. Жената изглеждаше заспала по пътя, но когато искаха да

я качат на влака, тя се пробуди и започна да се съпротивлява. Те я вмъкнаха в купето. Тя започна да се дърпа отново. Тогава аз се застъпих за нея, качих я на файтона и я доведох тук. Никога няма да забравя лицето, което ме гледаше от прозореца на купето, когато я отвеждах. Няма да живея дълго, ако този цветен дявол ме намери.

Помогнахме ѝ да се изкачи горе, разположихме я на канапето и няколко чаши силно кафе ѝ помогнаха да проясни мисълта си. Холмс повика Бейнс и му обясни бързо как стоят нещата.

– Господине, та вие ми доставяте този свидетел, който ми е най-необходим – каза инспекторът, стискайки ръката на Холмс. – Още отначало аз вървах по същата следа, по която вървахте и вие.

– Как следяхте Хендерсън?

– О, господин Холмс, нали ви видях как лазехте из храстите край Хай Гейбъл. Аз се бях разположил на дървото над вас.

– А защо арестувахте мулата? Бейнс се усмихна.

– Бях убеден, че Хендерсън, както той сам се нарича, чувствава, че го подозират; мислех, че ще си седи мирно, докато не възникне реална опасност, т.е. докато не се убеди окончателно, че усилията на следствието водят единствено към него. Като арестувах невинния мулат, аз исках да поуспокоя Хендерсън, за да може той на спокойствие да обмисля плановете си за бягство. Това бягство щеше да бъде замаскирано като най-обикновено пътуване, при което госпожа Бърнет нямаше да може да бъде държана като пленница, което пък щеше да ни даде възможност да я отвлечем и спасим.

ГЛАВА IV

ХЕНДЕРСЪН – ТИГЪРЪТ ОТ САН ПЕДРО

Холмс сложи ръка на рамото на инспектора.

– Вие ще стигнете далеч! – каза той. – Очакват ви успехи. Бейнс пламна от удоволствие.

– Един мой човек дежуреше цяла седмица на гарата. Всеки обитател на Хай Гейбъл беше под наблюдение. Вероятно е той така да се е вживял в задачата си, че да е пропуснал госпожа Бърнет. За щастие вашият Уолтърс успя да я измъкне от ръцете им. Без нейните показания ние не можем да предприемем никакви съдебни действия, не можем да ги задържим. Следователно колкото по-бързо тя проговори, толкова по-бързо ще ги арестуваме.

– С всяка минута състоянието ѝ се подобрява – каза Холмс, поглеждайки гувернантката. – Кажете, Бейнс, кой е този Хендерсън?

– Хендерсън, това е дон Мурильо, когото някога наричаха Тигъра от Сан Педро.

Тигърът от Сан Педро! Това име ми напомни историята на този човек. Това беше името на най-жестокия и кръвожаден диктатор от Латинска Америка. Несъмнено надарен с определени достойнства, той с твърдост, безстрашие и енергия успя да се задържи десет-дванадесет години начело на своята държава, като удавяше в кръв всеки опит да бъде отстранен. Името му внушаваше ужас в цяла Средна Америка и в целия цивилизован свят. Независимо от изключителните мерки, в страната му се зароди мощно движение, което прерасна един ден във въстание. Благодарение на своята далновидност, той си беше подготвил специален кораб, чийто екипаж беше съставен от предани до смърт негови привърженици. Утрото, в което народът на тази малка държава сричаше неговия дворец и го превръщаше в развалини, диктаторът беше в открито море с кораба си, натоварен с всичко, което беше успял да ограби. От този ден дон Мурильо, двете му дъщери и секретарят му сякаш изчезнаха, но не изчезна мрачната му слава, появяваща се под формата на статии в европейския печат.

– Да, господине, дон Мурильо, тигърът от републиката Сан Педро – повтори Бейнс. – Ако направите справка, ще видите, че цветовете бял и зелен, споменати в бележката, са националните цветове на тази република. Аз направих справки за мнимия Хендерсън в Париж, Рим и

Мадрид. Стигнах и до Барселона, където в 1886 година е акистирал корабът му. Той не си въобразява, че ръката на възмездието не го преследва, и аз съм сигурен, че определени лица са влезли в дирите му.

– Те го откриха преди година – промълви госпожа Бърнет, която се беше посъвзела и следеше внимателно разговора. – Веднъж му устроиша покушение, но някакъв зъл дух го пазеше. Сега падна рицарски благородният Гарсия. Но бъдете сигурни, че правосъдието ще бъде удовлетворено. Идват нови и нови отмъстителни и това е така сигурно, както е сигурно, че утре слънцето ще изгрее – тя стисна тънките си ръце, а измъченото ѝ лице побледня от страстна ненавист.

– Но как попаднахте вие в тази история, госпожо Бърнет? – запита Холмс. – Как и защо вие, англичанката, взехте участие в този заговор?

– Вземам участие, защото на този свят няма друг начин да се възстанови нарушената справедливост. Какво ги е грижа в Англия за потъпканите закони, за реките кръв, за несметните богатства, отмъкнати с кораба? Но ние знаем това. Ние се научихме на справедливост в сълзи и страдания. За нас в самия ад не ще се намери по-зъл враг от Мурильо и у никого в Сан Педро няма да настъпи душевен покой, докато неговите жертви викат за мъст.

– Без съмнение той е такъв, какъвто го описвате – каза Холмс. – Слушал съм за него. Но каква е вашата връзка в цялата тази история?

– Ще ви разкажа всичко. В ежедневието на този човек влизаше и политиката му да унищожават всеки, който заради способностите си би могъл да стане след време негов потенциален противник, а след това да го измести. Моят съпруг, да, истинското ми име е госпожа Виктор Дюрандо, моят съпруг беше дипломат, посланик на Сан Педро тук, в Лондон. Ние се срещнахме и се оженихме тук. Светът не бе виждал по-благороден човек от него. За нещастие Мурильо разбра за неговите качества, отзова го под някакъв предлог и го застреля. Имотът му бе присвоен, а аз останах без средства и с разбито сърце. След това настъпи неговото падение. Той избяга точно така, както току-що разказахте. Но ние, безбройните му жертви и техните близки, създадохме организация. Заклехме се да не се разделяме, докато не отмъстим. След като открихме, че Хендерсън и тиранинът са едно и също лице, на мен ми се падна да постъпя при него като гувернантка. Той и не подозираше, че жената, която се грижи за децата му и която всеки ден вижда на трапезата, е съпругата на един от тези, които той с едно драсване на перото изпрати във вечността. Усмивах му се, изпълнявах задълженията си с децата и чаках. Покушението, извършено в Париж, бе несполучливо. С цел да заличим

следите, започнахме да скитаме из Европа, а после дойдохме тук, в този дом, който е бил нает от диктатора при първото му идване в Англия. Но и тук вече го чакаха ангелите на справедливостта. Гарсия, син на един от първите хора на Сан Педро, ликвидиран от тиранина, заедно с двамата си помощници от по-долен произход, но също негови жертви, бяха сигурни, че Мурильо един ден ще се върне тук. Те наеха тази къща и чакаха. Денем нищо не можеше да се направи, защото деспотът не оставаше никога сам. Неговата сянка – секретарят Люка или Лопес, както го наричаха в родината му, го следваше неотлъчно. Само нощем те се разделяха. При това Мурильо сменяше често спалните си. В бележката, която изпратих, предварително се бяхме уговорили зеленият цвят на фенера на прозореца към пътя да означава, че всичко е наред, т.е. че вратите са отключени, белият цвят означаваше, че операцията се отлага. Но отново всичко се обърка. Изглежда, по някакъв начин съм възбудила подозрение у секретаря Лопес и тъкмо когато дописвах бележката, той ми се хвърли изотзад и сграби бележката. Ако можеха да бъдат сигурни, че няма да оставят никакви следи, биха ме ликвидирали веднага. Независимо от това те ме завлякоха в стаята ми и произнесоха присъдата си над мен – „изменница“. След това започнаха физическите мъки. Извиваха ръката ми до счупване. Ако знаех какво са намислили по отношение на Гарсия, бих се оставила да ми счупят ръката. От мен те узнаха адреса на Гарсия. Тогава Лопес написа адреса върху бележката ми и я запечати с едно от копчетата си. Изпратиха я по слугата Хосе. Как са убили Гарсия, не зная. Сигурна съм само, че го е ликвидирал Мурильо, защото Лопес ме пазеше през цялото време. Вероятно убиецът се е скрил в храстите край пътя, който води към къщата, и го е връхлетял отзад. Отначало те искаха да го оставят да влезе във вилата и тогава да го убият като разбойник, влязъл с цел грабеж. Но разсъдиха, че след това, във връзка с евентуален съдебен процес, те биха разкрили своето инкогнито, и тогава решиха да го ликвидират навън. Освен това, разсъждавах те, неговото убийство до голяма степен би стреснало останалите отмъстители и би ги накарало да се замислят. Цялото злодеяние би останало неразкрито, ако не бях аз. Тъй като съм единственият свидетел, аз разбрах, че те ще се отърват от мен. Тормозеха ме психически, биха ме, погледнете раната на гърба ми и синините по ръцете ми. Слагаха ми кърпи в устата, за да не викам за помощ. Всичко това продължи пет дълги дни. Храната беше тежка и отвратителна – стараеха се чрез глад да ме сломят. Едва тази сутрин ми поднесоха чудесна закуска. Щом се допрях до храната и вкусих от нея, разбрах, че искат да ме упоят. И наистина, като

в полусън те ме носеха и подкрепяха до колата и така стигнахме до гарата. Влязох във вагона и тъкмо когато влакът потегляше, ме осени мисълта, че свободата ми се намира в моите ръце. С остатъка от силите и разума си се напрегнах и скочих, и въпреки че се опитвах да ме вмъкнат обратно, благодарение помощта на добрия човек, съм спасена завинаги.

Всички ние слушахме внимателно този забележителен разказ. Пръв наруши мълчанието Холмс.

– Трудностите още не са се свършили. Вярно е, че нашата полицейска работа приключи, но сега идва ред на закона.

– Така е – съгласих се аз. – Един опитен адвокат спокойно би могъл да оправдае убиеца като човек, действувал в състояние на самозащита. Веднъж научил за готвеното срещу него покушение, той е гледал да защити живота си на всяка цена. Английският съд няма да вземе под внимание хилядите престъпления, които стоят зад гърба на Мурильо.

– Е, е – усмихна се весело Бейнс. – Аз имам по-добро мнение за закона. Едно е самозащита, друго е да причакаш и да убиеш човек само защото се опасяваш от него. Не, не, всички тук ще бъдем удовлетворени, когато застанем в залата на наказателния съд.

Все пак измина доста време, докато тигърът от Сан Педро получи своето възмездие. Смел и съобразителен, той измамил преследвачите си, като влязъл в хотел на Едмънт стрийт и през резервния изход излязъл на Кързън стрийт. Оттогава никой в Англия не чу нищо за него.

Половин година по-късно в Мадрид, в един апартамент на хотел „Ескуриал“, бяха намерени убити маркиз Монтолве и секретарят му Рули. Престъплението беше приписано на анархисти и убийците не бяха заловени.

Инспектор Бейнс ни посети на Бейкър стрийт и ни показа снимката на пълното лице на секретаря и властната физиономия, магнетично черните очи и гъстите вежди на неговия господар. Не се и усъмнихме, че правосъдието все пак си беше казало своето.

– Хаотичен случай, драги Уотсън – каза веднъж Холмс. – Няма да успеете да го изложите в тази сбита форма, която е така мила на сърцето ви. Той съчетава два континента, две групи от тайнствени хора и освен това се усложнява от присъствието на господин Скот Екълс, приключението на който показва, че покойният Гарсия е имал забележителен ум и чудесно чувство за самозащита. Друго неясно нещо има ли за вас?

– Причината за завръщането на мулата готвач.

– Мисля, че странната статуя в кухнята е принадлежала нему. Той

все пак е дивак, син на джунглите на Сан Педро, и тази фигура е била неговият фетиш. Когато са бягали към предварително устроеното убежище, вероятно подготвено от трето лице, неговият другар го е уговорил да не носят със себе си такъв компрометиращ предмет. Но сърцето на мулата е останало при фетиша и затова се е върнал, за да си го прибере. Тогава полицаят Уолтърс е видял лицето му през прозореца. С привичната си хитрост инспектор Бейнс не отдаде привидно значение на тази случка, но после направи капан, в който бе заловен мулатът. Друго има ли, Уотсън?

– Разкъсаната птица, кофата с кръв, обгорелите кости и целият този боклук в кухнята.

Холмс се усмихна и прелисти бележника си.

– Прекарах цяла сутрин в Британския музей и библиотеката, ровейки се из книгите. Ето откъс от Екермановия „Водуизъм и негърски религии“: „Верният последовател на религията никога не предприема нещо важно, без да принесе жертва на своите богове. В изключителни случаи жертвоприношението може да бъде жив човек. Най-обикновената жертва е белият петел, който те разкъсват жив на части, или черният пръч, на който прерязват гърлото и после го изгарят.“

Отгук може да се види, че нашият жив приятел твърде много е държал на ритуала. Разбира се, това е безсмислено, Уотсън. Но както доста пъти съм ви казвал, от безсмислено-глупавото до ужасното има само една крачка, и то твърде малка...

КРАЙ

Arthur Conan Doyle
The Adventure of Wisteria Lodge, 1908

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2008

Публикация

Артър Конан Дойл
ПАЛЕЦЪТ НА ИНЖЕНЕРА
ТИГЪРЪТ ОТ САН ПЕДРО
ЧЕРВЕНИЯТ ШНУР

Издава НМК „КОСМОС“. Печат ИПК „РОДИНА“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7311>]